

# Nodokļu jaunumi Latvijā 2021.gadā

2021. gada 1. janvārī stāsies spēkā jauni nodokļu likumi, Ministru kabineta noteikumi, kā arī esošo nodokļu likumu grozījumi. Pamatojoties uz virkni jaunumu, kas ir tieši saistīti ar nodokļu likumu grozījumiem, esam sagatavojuši kodolīgu apkopojumu par galvenajām plānotajām izmaiņām visās nodokļu sfērās.

---

## JAUNUMI 2021

---

Šajā izdevumā lasiet par izmaiņām šādos nodokļos:

1. Valsts Sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)
  2. Solidaritātes nodoklis
  3. Iedzīvotāju ienākumu nodoklis (IIN)
  4. Patentmaksas
  5. Autoratlīdzība
  6. Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)
  7. Akcīzes nodoklis
  8. Mikrouzņēmumu nodoklis (MUN)
  9. Vienotais konts
  10. Rezidences apliecības saņemšana EDS
  11. Izmaiņas zemo nodokļu valstu un teritoriju sarakstā
  12. Opciju/akciju iespējas SIA
-

## 1. Valsts Sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)

*Galvenās izmaiņas VSAOI jomā ir minimālo obligāto iemaksu ieviešana. Tās mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu valsts sociālās apdrošināšanas politiku, paredzot, ka par visiem nodokļu maksātājiem, kuri aktīvi piedalās ekonomiskajā dzīvē, obligātās iemaksas tiktu veiktas vismaz minimālu obligāto iemaksu līmenī.*

- ▶ Sociālo iemaksu likme ir samazināta par 1%: darba devēja likme samazināta par 0,5% (no 24,09% uz 23,59%) un darba ņēmēja likme arī samazināta par 0,5% (no 11% uz 10,5%).
- ▶ No 2021. gada 1.jūlija ir ieviests arī minimālais VSAOI objekts: 170 eiro apmērā (34,09% no 500 eiro), kas tiks piemērots darbiniekiem ar ienākumiem zem 500 eiro mēnesī, kā arī ja persona gūst ienākumus arī citā nodokļu režīmā. Pirms minimālā VSAOI aprēķina, VSAOI objektus summē un minimālo VSAOI piemēro tikai, tad ja minētais maksājuma apmērs nav sasniegts.
- ▶ No 2020. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim, ja obligāto iemaksu objekts ir mazāks par minimālo obligāto iemaksu objektu, pašnodarbinātie, mikrouzņēmuma nodokļa maksātāji un autoratlīdzības saņēmēji maksās 10 % apmērā valsts pensiju apdrošināšanai no starpības līdz minimālajam obligāto iemaksu objektam.
- ▶ Par to vai ir sasniegts minimālais obligāto sociālo iemaksu sliekšnis tiks izvērtēts katru ceturksni. Attiecīgi ja par darba devēju ceturksnī nav samaksāti vismaz 510 eiro (no 3 minimālajām algām), tad darba devēji apmaksās šo starpību starp samaksātajām sociālajām iemaksām un obligāto sliekšni.

- ▶ Vairāku darba vietu gadījumā VID līdz trešā mēneša 21. datumam informē darba devēju un pašnodarbināto EDS par papildus aprēķinātajām minimālajām obligātajām iemaksām. Darba devējam ir pienākums līdz trešā mēneša 23. datumam no paziņojuma saņemšanas dienas veikt minimālās obligātās iemaksas par darba ņēmējiem. Pašnodarbinātajam ir tiesības līdz trešā mēneša 23. datumam no paziņojuma saņemšanas dienas veikt minimālo obligāto iemaksu avansa maksājumu.

**Par zemāk minētajām personu grupām minimālās obligātās iemaksas varēs neveikt:**

- ▶ Personām kurām piešķirta pensija vai sasniegušas pensijas vecumu;
- ▶ Personām ar I un II grupas invaliditāti;
- ▶ Personām, kurām ir bērns, kurš nav sasniedzis trīs gadu vecumu un par kuru kā par apgādājamo tiek piemērots iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums;
- ▶ Personām līdz 24 gadu vecumam kuras mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē;
- ▶ Notiesātajiem, kuri soda izciešanas laikā tiek nodarbināti.
- ▶ Par laiku, kurā pašnodarbinātajam ir pārtraukta saimnieciskā darbība;
- ▶ Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājam;
- ▶ Iekšzemes darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka.

## 2. Solidaritātes nodoklis

- ▶ 2021. gada nodokļu izmaiņas nosaka, ka solidaritātes nodokļa likme tiks samazināta no 25,5% uz 25% un nodoklis tiks sadalīts sekojoši:
  - ▶ 1% apmērā - veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai;
  - ▶ 14 % apmērā - valsts pensiju speciālajā budžetā (nepersonalizēti);
  - ▶ 10 % apmērā - iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumos.

## 3. Iedzīvotāju ienākumu nodoklis (IIN)

- ▶ No 2021. gada 1. janvāra minimālā mēneša alga noteikta 500 eiro apmērā, iepriekšējo 430 eiro vietā;
- ▶ No 2021. gada personām, kuru ienākumi gadā ir virs 62 800 eiro IIN likme tiek samazināta no 31,4% uz 31%.
- ▶ No aplikšanas ar nodokli 2021. taksācijas gadā atbrīvos ar attālinātā darba veikšanu (prombūtnes laiks, kas pārsniedz 30 dienas) saistītos darbinieka izdevumus, kurus atbilstoši Darba likumam sedz darba devējs, ja to kopējais apmērs mēnesī par pilnas slodzes darbu nepārsniedz 30 euro.

- ▶ Ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
  - ▶ vienošanās par attālinātā darba veikšanu ir noteikta darba līgumā vai ar darba devēja rīkojumu un ir norādīts, kādus izdevumus darba devējs kompensē;
  - ▶ ar attālinātā darba veikšanu saistītos izdevumus sedz darba devējs, kuram ir iesniegta darbinieka algas nodokļa grāmatiņa;
  - ▶ ar attālinātā darba veikšanu saistīto izdevumu apmēri tiek noteikti proporcionāli slodzei un līgumā vai rīkojumā norādīto attālinātā darba dienu skaitam mēnesī, ja darbs tiek veikts gan attālināti, gan darba vietā.
- ▶ Ar 2022. gada 1. janvāri par 2022. taksācijas gadu un turpmākajiem gadiem notiks automātiskā pārmaksāta nodokļa pārmaksas atmaksa.
- ▶ Ja maksātājs noteiktajā deklarācijas iesniegšanas termiņā nav apstiprinājis deklarācijā norādītās informācijas patiesumu (nav iesniedzis deklarāciju) sakot ar 2020. gadu, precizējis vai papildinājis deklarācijā norādīto informāciju, *uzskatāms, ka viņš piekrīt Valsts ieņēmumu dienesta aizpildītajā maksātāja deklarācijā iekļautajai informācijai un rezumējošā kārtībā budžetā maksājama nodokļa summai.*
- ▶ Ienākumu apjoms kuram piemēro neapliekamo minimumu tiek palielināts no 1200 eiro uz 1800 eiro.

## 4. Patentmaksas

- ▶ Ar 2021. gadu ir izbeigts patentmaksātāju nodokļu režīms, jo ir ieviests minimālais VSAOI.
- ▶ Samazinātas patentmaksas režīms 17 euro apmērā ir saglabāts tikai īpašajām grupām (pensionāriem un invalīdiem) ar apgrozījumu līdz 3000 eiro gadā. To var izmantot ja viņš darbojas kādā no šādām saimnieciskās darbības jomām:
  - ▶ ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība;
  - ▶ apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi;
  - ▶ amatniecības izstrādājumu izgatavošana;
  - ▶ floristika;
  - ▶ privātie mājsaimniecības pakalpojumi;
  - ▶ mājas aprūpes pakalpojumi.

Maksātāji, kas patentmaksas maksājumu par 2021. gadu ir veikuši līdz 2020. gada 31. decembrim, patentmaksas režīmu varēs piemērot arī 2021. gadā laika periodā, par kādu tika veikta patentmaksas, bet ne ilgāk kā līdz 2021. gada 31. decembrim.

## 5. Autoratlīdzība

Nolemts, ka autoratlīdzību regulējums līdz 2021. gada 1. jūlijam saglabāsies kā līdz šim. Pēc 1. jūlija paredzētas krasas izmaiņas esošajam regulējumam, kuras vēl tiks precizētas.

Ja autoratlīdzības līgums ir noslēgts līdz 2020. gada 31. decembrim un samaksa atbilstoši noslēgtajam autoratlīdzības līgumam tiek izmaksāta 2021. taksācijas gadā, maksātājam 2021. taksācijas gadā attiecībā uz ienākumu no minētā autoratlīdzības līguma piemēro šā likuma normas redakcijā, kas bija spēkā 2020. gada 31. decembrī.

**Iespējamais regulējums autoratlīdzībām pēc 2021. gada 1. jūlija:**

- ▶ ja nav reģistrēta saimnieciskā darbība nodokļus piemēros kā algota darba ienākumiem, attiecīgi maksājot VSAOI un IIN.
- ▶ ja nav reģistrēta saimnieciskā darbība paredzēta iespēja, ka autoratlīdzības izmaksātājs pirms autoratlīdzības izmaksas veikšanas 25% nodokļa nomaksu no autoratlīdzības apgrozījuma līdz 25 000 eiro gadā, ja apgrozījums pārsniedz 25 000 eiro, tiek piemērota 40% nodokļa likme.
- ▶ ja ir reģistrēta saimnieciskā darbība tad būs iespēja maksāt nodokļus kā saimnieciskās darbības veicējs (pašnodarbinātais), attiecīgi maksājot VSAOI un IIN vai maksāt mikrouzņēmuma nodokli.

Pašnodarbinātie autoratlīdzību saņēmēji arī 2021. gadā varēs piemērot attaisnotos izdevumus 50% un 25% apmērā.

## 6. Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)

- ▶ Pilnveidota PVN pārmaksas atmaksas kārtība. No 01.01.2021. PVN pārmaksas atmaksas būs jāveic 30.dienā laikā no deklarācijas iesniegšanas brīža, ja nav citu nodokļu parādu, nepārceļot līdz taksācijas gada beigām.
- ▶ Līdz 2024.gadam audzētiem dārzeņiem, augļiem un ogām tiks saglabāta samazinātā PVN likme 5% apmērā.
- ▶ Precizēta kokmateriālu un metāllūžņu īpaša PVN piemērošanas kārtībā attiecībā uz pakalpojumiem saistītiem ar šīm preču grupām. Vairs pakalpojumu veidi nav piesaistīti pie konkrētas piegādes, bet tiek vērtēti atsevišķi kā ar kokmateriāliem vai metāllūžņiem saistīti pakalpojumi.
- ▶ No 2021.gada 1.jūlija būs jauns īpašs režīms mazvērtīgu preču sūtījumiem B2C (*Business to Consumer - Preču pārdošana gala patērētājiem*) precēm no trešajām valstīm. Kas nozīmē ka visām precēm tiks piemērots vietēja PVN likme, kuru aprēķina un iemaksā budžetā preču nosūtītājs (platforma), ja preces vērtība nepārsniedz 150 eiro. Precēm, kuru vērtība pārsniedz 150 eiro, PVN un muitas nodokļi būs maksājami tāpat kā šobrīd preces piegādes brīdī.
- ▶ BREXIT - ar 01.01.2021. visi darījumi ar Lielbritāniju tiek uzskatīti ka darījumi ar trešajām valstīm, ar visiem no tā izejošiem deklarēšanas niansēm un PVN piemērošanu importa un eksporta darījumiem.

## 7. Akcīzes nodoklis

No 2021. gada 1. janvāra plānots palielināt akcīzes nodokli cigaretēm par 5,8%, cigāriem un cigarellām par 10% un tabakas lapām par 7%. Šādā pašā apmērā minētajiem produktiem likmes tiks palielinātas katru gadu nākošajos trijos gados, attiecīgi, 2023. gadā, piemēram, cigaretēm pret 2020. gadu likme būs kāpusi kopumā par 17,4%.

Likumprojekts paredz terminēti samazināt akcīzes nodokli dabasgāzei, kuru izmanto transportā, nosakot, ka no 2021.gada līdz 2025.gadam akcīzes nodokļa likme dabasgāzei kā transporta degvielai ir 1,91 eiro par 1 MWh jeb 20 eiro par 1000 m<sup>3</sup>. Šādas izmaiņas akcīzes nodokli dabas gāzei kā transporta degvielai samazina aptuveni 5 reizes attiecībā pret 2020. gadu.

## 8. Mikrouzņēmumu nodoklis (MUN)

Lai novērstu nepilnības attiecībā uz sociālo apdrošināšanu MUN maksātājiem, tika lemts pakāpeniski ierobežot MUN režīmu un to pielīdzināt vispārējam nodokļu režīmam. Tādējādi likuma grozījumi paredz, ka no 01.01.2021. MUN maksātājs var būt tikai mikrouzņēmuma īpašnieks - fiziskā persona saimnieciskas darbības veicējs.

### Pamatizmaiņas:

- ▶ MUN maksātājs ir mikrouzņēmuma īpašnieks, t.i. fiziskā persona, kurai ir kāda saimnieciskas darbības veida reģistrācija vai zemnieku, zvejnieku saimniecība; *SIA nevar būt mikrouzņēmuma nodokļa maksātāja un SIA, kuras līdz 2021. gadam jau būs reģistrētas kā MUN maksātājas, savu statusu varēs saglabāt līdz 2021. gada 31. decembrim;*
- ▶ Samazināts darbinieku un īpašnieku maksimālais skaits no 5 uz 1 īpašnieku;
- ▶ Nodokļa likme 25% apmērā apgrozījumam līdz 25 000 eiro, bet 40% apmērā apgrozījumam virs 25 000 eiro;
- ▶ MUN maksātāja darbiniekiem tiek piemēroti pilni darbaspēka nodokļi (IIN un VSAOI);
- ▶ Darbiniekiem nav piemērots algas ierobežojums (750 euro);
- ▶ Pats mikrouzņēmuma nodokļa maksātājs tiks sociāli apdrošināts kā pašnodarbinātais.
- ▶ Mikrouzņēmuma nodokļa maksātājs nevar būt PVN maksātājs;
- ▶ SIA vairs nevar būt MUN maksātājs;
- ▶ Jau pieņemtajiem MUN darbiniekiem ir noteikts pārejas periods līdz 2021. gada 30. jūnijam.

## 9. Vienotais konts

Lai mazinātu administratīvo slogu no 01.01.2021. tiek ieviests jauns vienotais konts visiem VID administrētiem nodokļiem.

Ir jāpievērš uzmanība, ka:

- ▶ darba devēja ziņojums būs jāiesniedz **līdz katra mēneša 17. datumam**, neskatoties uz to kāds ir iesniegšanas termiņš bija līdz šim;
- ▶ Līdz 2021.gada 17.janvārim ir jādeklarē gan 2020.gada decembrī gan 2021.gada janvārī samaksāto IIN.
- ▶ elektroenerģijas nodokļa deklarācija būs jāiesniedz **līdz katra mēneša 20. datumam**;
- ▶ pārskati par aprēķināto izložu un azartspēļu nodokli būs jādeklarē **līdz katra mēneša 15. datumam**.
- ▶ maksājamām nodokļu summām tiek piemērots FIFO princips - pirmo sedz senāko principu.

Visiem nodokļiem ir jābūt samaksātiem līdz 23.datumam.

Muitas nodokļiem paliek esošie konti un kārtība līdz 2023.gadam.

## 10. Rezidences apliecības saņemšana EDS

Sakot ar 2020. gada 8. decembri pieteikties un saņemt rezidences apliecību iespējams elektroniski VID EDS sistēmā.

Rezidenta apliecībai automātiski tiek pievienots unikāls QR kods un izziņas kods ar kuru palīdzību rezidenta apliecības autentiskumu var pārbaudīt EDS.

## 11. Izmaiņas zemo nodokļu valstu un teritoriju sarakstā

No 01.01.2021. Zemu nodokļu vai beznodokļu valstis un teritorijas ir:

- ▶ Angiljas teritorija;
- ▶ ASV Guamas teritorija;
- ▶ ASV Samoa teritorija;
- ▶ ASV Virdžīnu salu teritorija;
- ▶ Barbadosa;
- ▶ Fidži Republika;
- ▶ Palau Republika;
- ▶ Panamas Republika;
- ▶ Samoa Neatkarīgā Valsts;
- ▶ Seišelu Salu Republika;
- ▶ Trinidādas un Tobāgo Republika;
- ▶ Vanuatu.

## 12. Opciju/akciju iespējas SIA

17.12.2020. tika pieņemti grozījumi Komerclikumā un likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", kur ir precizēta akciju definīcija, piešķirot to darbiniekam, kā papildus motivāciju. Tagad piešķirto akciju veids ir saskaņā ar UIN likumu arī ir kapitāldaļa, kas ļaus arī Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (SIA) piešķirt darbiniekam akciju pirkuma tiesības un nemaksāt IIN tos īstenojot.

Papildus tika mainīts akciju pirkuma tiesību turēšanas laiks, lai piemērotu atvieglojumu, no 36 mēnešiem uz 12.

